

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

РИЗИКОГЕННІСТЬ ФІНАНСОВОГО РИНКУ

спеціальність	072 "Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок"	обов'язковість дисципліни	Обов'язкова
освітня програма	Фінанси, банківська справа та страхування та фондовий ринок	інститут, факультет	Інститут «Кіберпорт»
освітній рівень	Третій (освітньо-науковий)	кафедра	Фінансів, банківської справи та страхування

ВИКЛАДАЧ

БЛИЗНЮК ОКСАНА ПАВЛІВНА

Вища освіта – спеціальність «Економіка торгівлі»

Науковий ступень – кандидат економічних наук 08.07.05 «Економіка торгівлі та послуг»

Вчене звання – доцент кафедри фінансів

Досвід роботи – більше 30 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- авторка більше ніж 190 наукових та навчально-методичних праць, в тому числі статей, що індексуються в наукометричних базах Scopus та Web of Science, навчальних посібників – 8, монографій – 7.
- напрям наукових досліджень: «Управління фінансовими ресурсами та інвестиційною діяльністю підприємств з використанням інструментів фінансового ринку»; під керівництвом захищено 1 дисертацію – кандидат економічних наук; 1 дисертацію – доктор філософії; керівництво аспірантами;
- співвиконавець 12 держбюджетних, бюджетних та госпдоговірних НДР;
- отримано 8 свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір;
- учасниця наукових і методичних конференцій.

телефон	050-93-40-977	електронна пошта	bliznukoksanap@gmail.com	дистанційна підтримка	Moodle
---------	---------------	------------------	--------------------------	-----------------------	--------

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	формування компетентностей оцінки ризикогенності фінансового ринку з метою мінімізації негативних наслідків для економічних суб'єктів в процесі фінансової діяльності в ситуації високого ступеня невизначеності та ризикогенності фінансового ринку; володіння базовими основами аналізу, методами та способами управління диверсифікованими фінансово-економічними ризиками з метою їх виявлення, ідентифікації, оцінки, нейтралізації та мінімізації рівня; здатність застосовувати методи страхування, диверсифікації та хеджування фінансово-економічних ризиків в межах основних стратегій управління ризиками для різних типів ризикогенності фінансового ринку.
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, командна робота, тренінг
Деталізація результатів навчання і форм їх контролю	<ul style="list-style-type: none"> розуміння теоретичних засад ризикософії та ризикогенності фінансового ринку в умовах комплексного впливу фінансово-економічних ризиків та невизначеності зовнішнього та внутрішнього середовища (ЗК2, СК05)/ практичні заняття, індивідуальні завдання здатність використовувати методологічний інструментарій оцінки ризикогенності фінансового ринку в залежності від типу ризиків на основі критичного наукового аналізу теорій, концепцій, термінологічного апарату (ЗК1,ЗК2,ЗК4, СК05) / практичні заняття, індивідуальні завдання, тренінг здатність застосовувати теоретичні знання щодо принципів, методів, способів управління ризикогенністю фінансового ринку у практичних ситуаціях з метою виявлення, ідентифікації, оцінки, нейтралізації та мінімізації негативних наслідків впливу ризиків в умовах обмеженості часовими, людськими, матеріальними та фінансовими ресурсами із забезпеченням поставлених наукових цілей (ЗК4, ЗК9, СК08)/ практичні заняття, індивідуальні завдання, тренінг здатність застосовувати методики страхування, диверсифікації та хеджування складових фінансово-економічних ризиків в межах стратегій управління ризиками для різних типів ризикогенності фінансового ринку (ЗК06, СК06, СК08, СК09)/ практичні заняття, індивідуальні завдання
Обсяг і форми контролю	4 кредити ECTS (120 годин): 14 годин – лекції, 16 годин – практичні; підсумковий контроль – іспит.
Вимоги викладача	вчасне виконання практичних та індивідуальних завдань, активність, командна робота
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетентності	ЗК1. Здатність до пізнання, абстрактного мислення, системного аналізу через матеріалістичне сприйняття і критичне осмислення нових знань в предметній та міжпредметних галузях.	Програмні результати навчання	PH03. Здатність до критичного наукового аналізу теорій, концепцій, термінологічного апарату дослідження.
-----------------------	---	--------------------------------------	--

ЗК2. Здатність до критичного аналізу та оцінки сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей під час вирішенні дослідницьких і практичних завдань, у тому числі в міждисциплінарних областях.

ЗК4. Здатність проектувати і здійснювати комплексні дослідження, у тому числі міждисциплінарні, на основі цілісного системного наукового світогляду.

ЗК6. Готовність використовувати сучасні методи і технології наукової комунікації державною та іноземною мовами.

ЗК9. Здатність ефективно розпоряджатися обмеженими часовими, людськими, матеріальними та фінансовими ресурсами із забезпеченням поставлених наукових та науково-педагогічних цілей.

СК05 Володіння методологією теоретичних і експериментальних досліджень в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК06. Здатність адаптувати і узагальнювати результати сучасних економічних досліджень для цілей викладання економічних дисциплін у вищих навчальних закладах та вирішення проблем, які стосуються сфери фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку й узагальнюють основні засади функціонування та розвитку фінансових систем.

СК08. Здатність використовувати знання та навички з економіко-математичного моделювання, а також передові напрацювання фінансової, економічної, статистичної, правової та інших наук для діагностики стану фінансових систем.

СК09. Здатність до організації, проектування та управління розвитком підприємницької діяльності; спроможність використовувати новітні методи проектування фінансово-управлінських інформаційних систем; готовність до впровадження та використання в управлінні сучасних форматів надання фінансово-аналітичної інформації; здатність проектувати та впроваджувати в практичну діяльність сучасні оптимізаційні моделі у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здатність узагальнювати та використовувати теоретичні знання у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку; здатність аналізувати, оцінювати та порівнювати різноманітні концепції, методики і моделі збору інформації та аналізу результатів наукових досліджень для прийняття обґрунтованих рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПРН06. Знання сучасних інформаційних технологій та нових програмних продуктів у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, навички отримання та обробки інформації, раціоналізації використання ресурсів для виконання професійних та наукових завдань, включаючи методи отримання, обробки та зберігання наукової інформації.

ПРН08. Знати та розуміти теоретичні підстави вирішення завдання фінансового забезпечення започаткування нових видів економічної діяльності (бізнесу).

ПРН18. Готовність приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Лекція 1	Теоретичні засади еволюції та розвитку науки про ризикогенність	Практичне заняття 1	Системи класифікації ризиків фінансового ринку Основні принципи теорії В. Шарпа. Модель оцінювання капітальних активів. Ставка доходу ринкового портфеля і премія за ризик.☒	Самостійна робота	Наукові підходів до визначення терміну «ризик» Етимологічні та історичні аспекти теорії ризику
Лекція 2	Методологічні аспекти оцінювання ризикогенності фінансового ринку	Практичне заняття 2	Класифікація ризикогенності фінансового ринку Оцінка ступеня ризикогенності фінансового ринку Методика імітаційного моделювання при оцінюванні ризику інвестиційних проектів Застосування кластерного аналізу при дослідженні впливу еколого-соціо-економічних факторів ризику на фінансовий ринок		Джерела ризикогенності фінансового ринку Теорія ризикософії та ризикогенності Волатильність як показник ризикогенності
Лекція 3	Методологія побудови карти ризиків фінансового сектору	Практичне заняття 3	Вибір груп ризиків (макроекономічний ризик, кредитний ризик домогосподарств та не фінансових корпорацій, ризик достатності капіталу, ризик прибутковості, ризик ліквідності, валютний ризик) Відбір індикаторів ризиків фінансового ринку Нормалізація та ранжування індикаторів Агрегація оцінок ризиків Тестування ефективності карти ризиків фінансового ринку		Вплив регуляторних змін на ризикогенність фінансового ринку
Лекція 4	Сучасні концепції, політика та принципи управління ризикогенністю фінансового ринку	Практичне заняття 4	Сучасні концепції, моделі, підходи, принципи управління ризикогенністю фінансового ринку. Критерії прийняття управлінських фінансових рішень в умовах невизначеності. Система якісних та кількісних показників оцінки рівня фінансово-економічного ризику.		Впровадження систем ризик-менеджменту на фінансовому ринку
Лекція 5	Стратегії та методи управління ризикогенністю фінансового ринку	Практичне заняття 5	Структура моделі управління ризикогенністю фінансового ринку. Основні чинники, що визначають параметри моделі управління ризикогенністю фінансового ринку. Особливості управління складовими ризикогенності фінансового ринку: інфляційним, валютним, відсотковим, податковим, курсовим, інвестиційним ризиками тощо.		Особливості управління складовими ризикогенності фінансового ринку: інфляційним, валютним, відсотковим, податковим, курсовим, інвестиційним ризиками тощо
Лекція 6	Стратегії та методи управління ризикогенністю фінансового ринку	Практичне заняття 6	Стратегія нейтралізації ризиків як форма реалізації превентивних заходів відносно вірогідності виникнення ризиків фінансового ринку. Стратегія уникнення ризику як основна форма стратегії нейтралізації та запобігання негативних наслідків ризикогенності фінансового ринку. Стратегія утримання ризику як альтернативна форма стратегії нейтралізації та мінімізації рівня ризику фінансового ринку.		Використання математичного інструментарію та кількісних показників в процесі оцінки рівня фінансово-економічного ризику та формування адекватної моделі управління ним.

			Характеристика методів та способів оцінки та управління фінансово-економічними ризиками: моніторинг і прогноз динаміки рівня сукупного ризику та його складових; виявлення та попередження локальних і комплексних ризиків; ідентифікація та оцінка ймовірності виникнення ризику, мінімізація рівня сукупного фінансово-економічного ризику.	Самостійна робота	
		Практичне заняття 7	Вибір оптимальної стратегії управління ризикогенністю фінансового ринку. Страховання як метод нейтралізації та мінімізації ризикогенності фінансового ринку. Диверсифікація як метод зниження рівня портфельного фінансово-інвестиційного ризику. Формування оптимального портфелю фінансових інвестицій.		
Лекція 7	Механізм впливу цифровізації на ризикогенність фінансового ринку	Практичне заняття 8	Розподіл FinTech -компаній за сферами їх діяльності на фінансовому ринку України Оцінка ризиків діджиталізації фінансових послуг та розробка стратегії управління ризиками в умовах діджиталізації.		Переваги та недоліки використання цифрових технологій на фінансовому ринку України. Міжнародний досвід управління ризиками, пов'язаними з цифровізацією фінансового ринку.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література	<p>1. Вітлінський В. В. Ризикологія в економіці та підприємстві : монографія / В. В. Вітлінський, Г. І. Великоіваненко. – Київ : КНЕУ, 2004. – 480 с.</p> <p>2. Ризикогенність та страхування в аграрній сфері (теорія, практика): колект. монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. Ходаківського Є. І. – Житомир: «Полісся», 2013. – 323 с.</p> <p>3. Близнюк О.П. Ринок фінансових послуг: навч. посібник для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування галузі знань 07 Управління та адміністрування / О. П. Близнюк, О. М. Іванюта. – Х.: Вид. Іванченко І.С., 2021. – 255 с.</p> <p>3. Шклярук С. Г. Управління фінансовими ризиками: навч. посіб. / С. Г. Шклярук. — Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2019. – 494 с.</p> <p>4. Лактіонова О. А. Управління фінансовими ризиками: навчальний посібник / Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 256 с.</p>	Методичне забезпечення	<p>1. Долінський Л. Б. Фінансовий ризик-менеджмент : навч.-метод. посібник. – Київ : Національний університет «Києво-Могилянська академія», 2022. – 132 с.</p> <p>2. Вітлінський В. В. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком : навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни / В. В. Вітлінський, П. І. Верченко. – Київ : КНЕУ, 2000. – 292 с.</p> <p>3. Донець Л. І. Економічні ризики та методи їх вимірювання: навч.-метод. посібник / Л. І. Донець. – Київ: ЦНЛ, 2006. – 321 с.</p> <p>4. Ринок фінансових послуг : навчально-методичний посібник. Збірник тестів і практичних завдань для поточного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування за ОПП «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» та «ІТ-фінанси, трейдинг та ринок криптовалют» / Держ. біотехн. ун-т ; Уклад. О. П. Близнюк. – Харків : ДБТУ, 2023. – 93 с. – (електронне видання).</p> <p>5. Карта ризиків фінансового сектору України. Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Risk_map_2021.pdf?v=7</p>
------------	---	------------------------	--

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 30	відповіді на тестові питання
		до 20	виконання індивідуальних завдань
		до 20	результат засвоєння блоку самостійної роботи
		до 30	підсумкове тестування

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.